

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt IV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

cellens timendus & honorificandus. Igitur faciat bene Rex. Quia si bene defendet & recuperet jura sua & jura regni & imperij, audacter dicimus quod nos defendemus plus jura sua quam nostra, & hoc contra quemcumque de mundo, & per nos firmabitur sententia sua & non flectetur. Ipse verò misit huc procuratores suos, qui sunt hic presentes, cum plenario mandato jurandi in animam suam & faciendi & exhibendi nobis omnia quæ per ipsum sunt facienda vel exhibenda, & volumus quod prædicta faciant sicut est consuetum.

CAPUT IV.

Synopsis.

I. Instituitur controversia, an liceat Principi de rebus ecclesiasticis leges ferre. quæ in partes aliquot dividitur.

II. Spiritualis potestas Apostolis & eorum successoribus collata, in Reges non manavit: quorum jura Christus quidem non læsit, sed nec etiam auxit.

III. Quod non solum de infidelibus, sed etiam de Christianis Principibus intelligendum. Politia Synagoge discutitur, ut sciatur an jura Regum Judææ communicari possint Regibus Christianis. Iudæorum Respublica constituta à Mose, è Rege, Pontifice, & Consiliis. Quod differt à Christianorum statu, ut toto capite explicatur.

IV. De Rege in futurum constituendo discretè cautum in lege Mosis. Non ergo in pœnam datus Princeps. Exprobrata est ratio perendi Regem expulso Samuele, non ipsa petitio. Reges uncti sacri unguento à Mose confecto, quo Pontifices & vasa sacra ungebantur. Discrimen unctionis Regis & Pontificis. Honor delatus Regi, ob unctionem, à Pontifice & Prophetis.

V. Rex sedebat in sacratoribus atrijs spatis, stantibus sacerdotibus. Non solum res civiles, sed etiam religiosas tractabat, quod probatur exemplis. Idque ab eo tentatum ratione notatur.

VI. Pontificis inauguratio & munus in sacrificiis peragendis quotidie, & in adendis quotannis solenni die atrijs templi. Ozias lepra percussus, quod sacerdotum munus usurparet.

I. AN Principi liceat de rebus ecclesiasticis decernere, magna contentione disputatur: in quo gravissimè peccatur à quamplurimis, qui prætractè & abscisè in alterutram partem hoc vel negant, vel asserunt. Cum enim hæc tractatio in varias species diducatur, distinctione adhibita est peragenda. Ac primò quidem res ecclesiasticæ in duo summa genera dividuntur, nempe in ea quæ regulam fidei, & in ea quæ disciplinam respiciunt. Disciplina autem vel in sacrorum ministerio versatur, vel in Cleri politia & censura, vel in Ecclesiarum divisione, aut honorum ecclesiasticorum administratione. Quæ dixi, materiam legum respiciunt. Leges autem ipsæ de his rebus aut ex mero Principis imperio feruntur, aut in eum finem, ut Pontificum & synodorum decreta legibus

illis foveantur. quæ omnia singillatim perstringemus.

II. Sanè nullam penes Principes spirituales auctoritatem esse in confesso est apud omnes; cum ligandi & solvendi potestatem & pascendarum ovium curam Petro & Apostolis Christus tribuerit, & iis quos ipsi hujus ministerij participes facturi essent. In quo nulla Regum mentio: quibus hæc potestas asseri non potest, quæ omnem naturæ ordinem exsuperat, nisi disertissimè illis à Deo collata sit. Christus quidem cum Ecclesiam suam institueret, Regum dignitatem non læsit, sed eam non auxit. Reddite, inquit, quæ sunt Cæsaris Cæsari, quæ sunt Dei Deo. *Cum verò audis*, inquit Chryostomus, *reddenda Cæsari quæ sua sunt, illa solum dici non dubita quæ pietati ac religioni nihil officiant. Nam quod fidei ac virtuti obest, non Cæsaris, sed Diaboli tributum ac vectigal est.* Imò verò Apostolus gladio Principem accingit ad scelerum vindictam, non ad fidei canones sanciendo; ita ut palatium & tribunal ad eum pertineat, non autem Ecclesia & Cathedra Petri.

III. Enimvero quia referri contra potest, in ipsi Ecclesiæ primordiis Imperium penes infideles fuisse, qui hostes fidei cum essent, nil mirum si nulla regendæ Ecclesiæ cura illis fuerit commissa; sed cum Reges nutritij facti sunt Ecclesiæ Christianæ, ut futurum prædixerat Isaias, insignem injuriam fieri Principibus Christianis, si eam in Ecclesia potestatem illis denegemus, quam Reges Iudæorum in Synagoga obtinebant. Itaque ut sincerius hujus quæstionis disquisitio instruat, Pontificiam & Regiam dignitatem in Republica Iudæorum expendemus, ut sciatur quid juris in Principes Christianos è Synagoga derivari possit. Iudæorum Rempublicam suis constitutionibus in Arabum desertis fundaverat Moses, quæ deinde in Iudæa devicta locum suum habuerunt. Totum corpus è Rege, Pontifice, Sacerdotibus, Levitis, & Consiliis ita compactum est, ut regnum sacerdotale diceretur. Distincta quidem erant munia Regum & Sacerdotum, sed non iis finibus quos in Ecclesia Christiana observamus. Belli gerendi & Imperij administrandi ratio ad solum Regem pertinebat; ut sacrificiorum rerumque sacrarum in templo administratio penes Pontifices erat. Quæ verò de rebus sacris & profanis oriebantur contentiones, ad Regem, ad Pontifices, & Consilia devolvebantur, ita ut quædam esset jurisdictionum commixtio. Quod paulò uberius explicandum est, ut Respublica Iudæorum cum Ecclesia Christiana in hac

Chrysol. hom. 71. in Matth.

Vide Libellam Marcæ edinum Barcinone pro defensione libri de Concordia.

Exodi 19.

quidem parte accuratius conferri possit.

IV. Moses Maimonides Iudæos tria mandata à Deo accepisse observavit. Vnum, ut Regem constituerent; alterum, ut Amalekitas delerent; tertium, ut templum conderent. Quæ quidem longo intervallo, & diversis temporibus, sed eo ordine confecta sunt, quò iusta erant. Quippe Rex creatus fuit antequàm Amalekitæ internecone delerentur. tum verò, postquam infandæ gentis istius oblitterata memoria fuit, templum extructum est. De rege Israëlitis dando cogitavit Deus, quòd omnes in vicinogentes sub unius imperio viverent, ut discretè scriptum est Deuteronomij capite XVII. Suetum enim regibus Orientem graviter monet Claudius Civilis apud Tacitum. Itaque non est quòd ex eo capite imminutum eant Regibus majestatem, qui Reges in pœnam Israëlitis datos docent, cum pateat res Iudæorum ab initio ita constitutas à divino numine fuisse, ut Regis imperium illis esset subeundum. Quod cum ita sit, futurumque Regem pro genio & indole illius populi Deus edixerit, querendum est, cur summam rei à Samuèle ad Regem aliquem transferri indignè tulerit. Expedita est responsio, quam vir cordatus Moses Ægyptius protulit; non exprobrasse Samuèlem Israëlitis quòd Regem expeterent, sed quòd Samuèlis imperium exosi, querelis & seditiosis vocibus Regis constitutionem urgent, factione extorquerent quod petitum oportuit, ea mente ut legis præcepto fieret satis. Regum autem conditionem, unctio nis cerimonie sacraverunt. Quæ unctio tantam majestatem illis conciliavit, ut sacrosancti in terris haberentur. Etenim unguentum quo ungebantur, confectum fuit semel à Mose è quatuor speciebus aromatum: quod vase corneo inclusum, ad unguendos Reges, Pontifices, arcam testimonij, mensam, candelabrum, utrumque altare, labrum amplissimum, ipsum tabernaculum, & vasa Sanctuarij, per novem secula usque ad Iosia Regis tempus suffecit. Quanquam Reges in capite ad coronæ formam ungerentur, summis autem Pontificibus in capite oleo perfusis, etiam inter supercilia crucicula X. unguento effigiaretur, ut notat Maimonides. Samaria novitios Reges balsamo tantum inunxit Elias; non unguento illo sacro quod diligenter asservabatur in Templo Hierosolymitano, cum quo nullum erat commercium Samaritis. Quantam verò dignitatem Regi contulerit unguenti sacri delibutio, è Talmudicis retulit ille quem laudavi Moses; qui docet decretum fuisse ut Pontifex Maximus Regem

veneraretur, & staret adventante Rege, locumque illi suum cederet. E contra Regem non stetisse præsentem Pontifice, nisi cum oraculum Vrim consuleret. Præterea si quis è Prophetis ad Regem accederet, humiliter se in terram coram Rege submittere, exemplo Nathan, qui coram Davide ore pronò procubuit in terram.

V. Nec etiam illud omitendum est, Regem solum in sacrationibus atrij spatii sedisse. Divisum quidem erat atrium in duas partes, ita ut hæc Sacerdotibus, illa populo esset assignata; intra præscriptos tamen terminos, Sacerdotes stantes manebant. Senatoribus verò Sanhedrin sedendi jus fuit, sed in medio ejus spatij loco quem vulgus occupabat. Præterea ex ista unctioe profectum est ut Reges non solum res civicas domi militiæque procurarent, sed etiam ea tempestate religiones ceremoniasque constituerint, aut restauraverint. David Rex octo Sacerdotum stationes à Mose constitutas (è quibus quatuor ab Eleazaro, totidemque ab Ithamaro, gentem suam duxerant) sexdecim stationibus auxit, ita ut viginti-quatuor stationibus sacrificiorum ordo esset distributus. Harum seriem recitat Iosephus: quæ ita vices suas servabant, ut singulæ Hierosolymam venirent per hebdomadam integram, sacris operaturæ. Has stationes *ἐφ' ἑσθ' ἡμέρας* B. Lucas appellat. Levitas in classes viginti-quatuor idem Rex edicto suo divisit, ut facilius Sacerdotibus ministeria sua impenderent. Totidem familias alias Levitarum instituit, qui voce & organis inter sacra canerent, totidemque stationes adituorum. Eadem cura Salomonem incessit, ne ceteros Reges enumerem, qui rerum divinarum curam gessere. Quod ab iis jure regio tentatum est; non autem eo nomine quòd Vates essent, ut vulgò dici solet. Si enim Davidem excipias, & fortè Saulem, ceterorum nemo inter Prophetas recensitus est. Sed Salomo, Iosaphat, Ezechias, & Iosias jus & potestatem in Pontifices & in res divinas exercuerunt, quòd sacro unguento essent delibuti.

VI. Proximus à regia dignitate honor in Summis Pontificibus effulsit. E sacerdotibus familiis unà tantum pontificalis extitit, ex instituto Mosis; unde delectus Summus Pontifex: qui sacra unctioe & Pontificia veste inaugurabatur primùm; sed post restaurationem templi, sacro oleo deperdito, solius vestis amictu initiatus est. Sacerdotum munus in universum hoc fuit, ut victimas in templo caderent, vota pro populo offerrent; Levitarum autem, ut

Sigon. Canzus de
Republ. Iudæo-
rum.

Deuter. 17.

Tacitus lib. 4.
Hist.

Vide. *fronhen*
Præfatione No.
12. §. 3.

1. Paral. c. 13. v.
18.

1. Paral. 3.

1. Paral. 13. v.
& 31. & 32.

sacificantibus Sacerdotibus ministrarent, arcam ferrent, & cetera id genus exequerentur quæ libris sacris prodita sunt. Sed Sacerdotum quidem ceterorum divisa functio erat per vices, ut dixi. Soli autem Pontifici, ut docet Maimonides, omnia sacra & omni tempore obire fas fuit, nullo stationum ordine servato. Præcipuum autem munus Pontificis in eo versabatur, ut templi adyta intraret, quæ sancta sanctorum Hebræi appellat, solenni scilicet expiationum festo, quod die decimo mensis Tisri quotannis celebrabatur. Neque enim alio tempore, neque aliam ob causam, visere potuit secretissimum locum. Altare incensu velo separatum fuit ab ipsis adytis, ubi erat arca testimonij. Quotidie in hoc altari adolebat thura Pontifex; sed intra velum non adibat, nisi quotannis solenni die. Totâ isthæc sacrificiorum peragendorum ratio Pontifici, Sacerdotibus, & Levitis adeo erat addicta, ut Regibus nihil in ea parteliceret. Quare Ozias lepra percussus est, quod Sacerdotum ministerio injuriam faciens, incensum in altari adoleviffet. Tractare itaque sacra manibus suis Reges non poterant, sed jure suo munerum partitionem & executionem familiis Leviticis indicere.

VI. Eandem rationem sequitur Christus in Republica Christiana instituenda. Res spirituales solum Petro committit. Cetera relinquit Casari. Injuria fit Pontifici & Regi, cum à Republica Judæorum argumenta petuntur. Quæ in Synagoga permixta erant verum sacrarum & civilium jurisdictionis, apud nos est distincta.

I. **Q**UOD attinet ad judiciorum ordinem, Regibus quidem permiffa erat judicandi potestas, ut & belli gerendi, sed graviora quæque Synedrio communicabant. ut nullum apud me dubium sit, quin decreta Regum, quorum superius memini, de ordine Levitarum, & de ceteris rebus sacris, de consensu magni Synedrij sint statuta. Hoc Consilium à Mose, Dei jussu constitutum fuit de septuaginta viris Israël, in quos effusa est pars spiritus illius principalis, quo instructus Moses populum regebat. Adfessorum numerus unius erat supra septuaginta, Mose adjecto. Id Consilium usque ad extremam Judææ desolationem mansit in urbe, ejusque sedes in ipso sanctuario fuit. Septuaginta autem illi Senatores non è plebe lecti, sed ex iis familiis quæ amplitudine majorum & splendore commendabantur; Sacerdotibus & Levitis, æquè ac ceteris, in hunc cœtum adscitis. Hæc verò dignitas nemini data est sine actu legitimo, id est, impositione manuum, ad exemplum Mosis, qui Josuæ & LXX. senioribus manum imposuit. Hæc autem manuum impositio tandem cessavit, eique formula quædam certis verbis concepta successit, qua illi Senatores initiati sunt. Ab hoc Senatu non erat provocatio. Quinimo quidquid à ceteris magistratibus decidi non poterat, ad horum jurisdictionem pertinuit.

1. Reg. 8.

C A P V T V.

Synopsis.

I. Iudicia Regi permiffa; sed majora negotia ad Synedrium pertinebant. Id constitutum à Mose. E viris LXXI. Senatores lecti è splendidioribus familiis & Sacerdotibus ac Levitis. Potestas collata manuum impositione, deinde verborum formula. Ab hoc Senatu non provocabatur.

II. Princeps confessus à ceteris delectus, Pater Consistorij. Quotidianus conventus. Cognitio de Religione & Republica. Pontifex adlectus in hoc Consilium. Regem castigabat pœnâ ecclesiasticâ, Pontificem aliquando capite.

III. Præter Synedrium, duo alia Consilia Hierosolymis, & in ceteris oppidis Judææ, quæ reliqua negotia dirimebant. Synedrio Rex non intererat, sed in rebus arduis illud consulabat, ex Iosepho. Politia Judaica permixta in judiciis reddendis; sed divisa in ministeriis belli, & regenda Reipublicæ, quæ Regi, & sacrificiorum, quæ Sacerdotibus comperebant. Levitæ adjuncti ad rerum civilium curam.

IV. Synedrij potestas à Romanis paulatim immixta; & post Archelai relegationem omnino extincta; quoad res civiles. Sola controversia legales illi relicta.

V. Usurpatio Romanorum, quæ Mosis politiam everterat, à Christo confirmata. De tributis, & de censu Judæorum, aliqua nondum accuratè explicata. Unde sententiâ Christi, potestas Casaris in Judæa quoad res civiles constituta, & à Synedrio ablata.

II. Qui auctoritate præcellerent, duo fuere; Princeps Confessus, quem *Nasi* vocabant, à ceteris delectus, qui Mosis locum tenebat. Inter ceteros, qui præstabat ætate, primum locum ad Principis dexteram obtinebat, quem *Patrem Consistorij* appellabant. Ceteri sexaginta novem sedebant ordine dignitatis & promotionis. Conveniebant quotidie, & confidebant à matutinis horis usque ad vesperam, hac lege, ut cuique pro suorum negotiorum ratione abesse aut abire liceret, dummodo tertia pars Consilij, id est, viginti tres superessent. Senatus ille de rebus præcipuis cognoscebat, religionem & rempublicam attinentibus; verbi gratia, de controversiis legalibus, anno intercalari, Pseudoprophetis, Apostatis, de Rege, Pontifice, bello, fœderibus, legatis, vectigalibus, publicis officijs, magistratibus inferioribus, & ceteris ejusmodi. Ex eo autem quod Senatus ille